

Kde stojí McKinley!

Jest nyní skoro jisto, aspoň zdá se nic neobyčejného nepřihodí, což sotva jest k očekávání, že McKinley bude příštím republikánským kandidátem...

Když odražený jsou takovéto špinavé útoky obrací se hrcty nepřátelské proti McKinleymu jiným způsobem. Tak ku příkladu vytýká se mu, že prý jest střibrařem. Tázeme-li se dále po důkazech tohoto tvrzení, tu odkazují nás odpůrci jeho na to, že prý před osmnácti lety hlasoval pro zákon, dle něhož pak po řadu let ražena byla měna stříbrná.

Není potřeba vyšetřovati zdali jest pravda aneb ne, ačkoliv veškeré tvrzení jež vychází z pramenů demokratických jest vždy podezřelým a nelze mu věřiti pokud důkazy opodstatněno není. Však nechť to pravda aneb ne, to nedává nikomu příčinu, aby McKinleyho podezřel co střibraře.

Nebylt McKinley sám který hlasoval pro zákon jímž ražení stříbrných dolarů bylo nařizeno, ba tušíme že velká většina republikánů, aspoň na západě, úplně s tím stanoviskem souhlasili. Pokrok Západu tehdy též krok ten schvaloval a mnil jako vědy i tehdy svědomitě. Může být že McKinley byl mezi těmi kteří v těch letech věřili důvodům střibrařů, že klesání ceny střibra způsobeno bylo vypuštěním stříbrného dolaru z druhu mince v době když jsme žádnou tvrdou měnu vůbec ne měli a že spolu s jinými očekával, že splní se co střibraři slibovali, že totiž upotřebením střibra k účelům ražebním vrátí se tomuto jeho stará cena.

Však zkušenost poučila je o jiném. Když v následujících patnácti letech raženo byla za více než 400 milionů střibra, když po zákonu Shermanovu kupováno měsíčně všechno stříbro co bylo vytěženo a přece jen cena jeho klesala, poznal každý kdo chtěl viděti, že důvody a sliby střibrařů nezakládaly se na pravdě a že příčiny klesání ceny střibra jsou zcela jiné nežli bylo vypuštěním stříbrného dolaru ze seznamu mince roku 1873. Ti kdož prohlédli ten klam střibrařský, odvratili se ovšem od cesty jež by nevyhnutelně vésti musela k znehodnocení naší měny, vyléčení jsouce zkušeností z klamných teorií jímž na krátký čas uvěřili.

McKinley byl v souhlase se stranou svou v otázce této za všechna poslední leta působení svého v kongresu a pomáhal jí udržovati měnu poctivou a zabrániti znehodnocení i bude na té platformě státi letos opět. To dokazuje co pronesl ve své řeči dne 12. února t. r. v Marquette klubu v Chicagu, totiž: "Nikomu netřeba býti v pochybnostech kde stojí republikánská strana; teď jako vždy jest pro poctivé peníze a pro přiležitost, poctivě si je vyděláti."

ČESÍ V AMERICE.

Z "Jisker" předminulého týdne dočetli jsme se, že "šotka" vzal "kozel" a nyní dočítáme se v "Hlasu Svobody," že dosavadní vydavatel "šotka", p. B. Bittner, uvázal se v řízení časopisu onoho a že na místo "Jisker" na dle "šotek" jakožto nedělní list Hlasu Svobody vydáván bude.

V neděli 10. května zavražděn byl v New Yorku neznámými dosud vrahy krajan Alois Kašpar. Třetí má před vedoucí se za \$160 "bankovka", jakýchž za oznámky různých obchodů se používá a v jednom hostinci vytáhnul balík těchto "peněz" a několik přítomných loajrů, v domnění, že mají v pasti nějakého bohatého farmera, vylákali jej na západní stranu, kdež tak zvaným zabijákem jej usmrtili. Mrtvolu našli na prázdném stavení na West Km ave. a 99. ul.

Bolestnou nehodou stížen byl dne 6. května v San Jose, Cal., syn známého vlastence našeho, p. J. Votrovského, Jerome. Třetí byl na cestě do Stanfordovy university a chtěje dohoniti káru, běžel, při čemž klopýtl tak nešťastně, že pravá noha v kotníku mu vyvržena a několik slachů mu při tom přetrženo. Lékařem, kterýž k raněnému přivolán, prohlášeno, že poranění jest horším, než zlomenina a že raněný dva až tři měsíce k lůžku připoután bude.

Těloevičná Jednota Sokol Tabor, jeden z nejmladších sborů v Chicagu, připravuje se ku stavbě vlastní těloevičny. Bude státi na rohu 13. ul. a 41. ave., kde zakoupen je pozemek v rozloze 48x125 stop. Plány budovy vypracovány byly pp. Režným a Mitchellem a možno dle nich souditi, že zařízení její bude velmi praktické a účelné. Hlavní vchod bude ze 13. ul. V přízemku bude hostinec, za ním zálevna a za tou velká sň pro těloevičné produkce, cvičení, divadla, zábavy atd. Sň ta bude měřiti 40x50 stopách. S ní bude spojeno pěkně zařízené evičné 36x20 stopách. V hostejním poschodí bude byt pro hovinského a sň pro schůze spolků, kteráž bude mít prostor 21x30 stopách. Kromě toho ještě bude zařízena pod hostincem pěkná, prostorná jídelna.

V Chicagu dostal se min. týdne krajan Max Brožovský v hostinci bratra svého s několika hostmi do hádky o tom, co by se stalo, kdyby někdo hodil zapálenou sirku do sudu od kořalky, kterýž stál v rohu. Brožovský, kterýž hájil své stanovisko, že by to nemělo žádných následků, šel a skutečně do sudu sirku hodil. V tom okamžiku udal se výbuch a Brožovský dopraven za nějakou chvíli do okresní nemocnice — bez nosu.

V New Yorku spáchal v pondělí min. týdne krajan Jan Šrant samovraždu, zastřeliv se na záchodě. Stár byl 63 roky a dlouhý čas byl již bez práce, což také nejspíše ku samovraždě jej dohnalo.

Krajan Jan Zetka z č. 44 Emma ul. v Chicagu je vynálezcem přístroje na zdokonalení sílech strojů v tom směru, že při šití není třeba hnáti stroj pomocí nohou. Nový stroj, jak pan Zetka tvrdí, je jakýmsi druhem perpetuum mobile a p. Zetka má ho již tak zdokonalený, že je jist o jeho úspěchu. Co se mu nedostává, jest kapitál. Hledá tudíž nějakého společníka, aby vynález svůj mohl dohodit a patentovat.

V neděli 10. května utrpěl v New Yorku smrtelného poranění 54 letý Jos. Vaecik a sice spadnul o 1. hodině ranní oknem ložnice do světlíku a utrpěl při tom těžkých poranění na hlavě, páteři a noze.

V Clevelandu sehráli předminulé neděli nejlepší ochotníci naší "Hamlet" a dle Dennice Novověku bylo to v pravdě představení slavnostní. O hlavní úloze píše časopis ten následovně: "To byl skutečný Hamlet, jak jej pan Aulrecht hrál! Zdá se, že radu, kterou princ dává hercům, vzal si dříve k srdci, než před lety začal studovati... zde nebylo nic theatrálního, radutě deklamovaného, to byl hovor, to byla řeč, jak se mluví. Dovedli jsme Hamleta oceniti, nemajíce však programu, neznali jsme všech herců. Leč to nikterak nevařilo při duševnímu postoji, jaký jsme měli z nedělního představení. Vděčného obecenstva dostavil se až nával! — a to je nejlepší vysvědčení všem, kteří v kuse tom vystoupili!"

Noviny z Čech.

Průběh spory od sporovatelů "Pokoř. Zp."

V Praze 1. května, 1896.

Průběh spory od sporovatelů "Pokoř. Zp." Průběh spory od sporovatelů "Pokoř. Zp." Průběh spory od sporovatelů "Pokoř. Zp."

Říšská rada dohledává. Vyjednává se o pracovním programu pro zbývající jarní kampaň. Se všech stran se ráčí, by nynější zasedání skončilo co nejdříve.

Levice jest poháněna sličnou Luogrovou; nejráději by viděla, kdy by říšská rada odešla co nejdříve na prázdniny. V úmyslu vlády jest, svolati říšskou radu na podzim již ke dni 15. září, aby vyřídila vyrovnání s Uhrami; kdyby snad to nebylo možno pro poměry v Uhrách, projednala by říšská rada na podzim rozpočet na r. 1897.

Poláci a — podivno dosti — také němečtí nacionálové a katolická strana lidová přejí si, by zkoncována byla beruť oprava, ukazující k tomu, že tato poskytuje slevy malorolníkům a malozemnostníkům. Čeští poslanci však podporují a užijí svého veškerého tlaku, by tato předloha v nynější sessi se nevyřídila. Rozhodnutí ve věci té ještě se nestalo.

Na určito říšská rada před letnicemi ještě projedná osuovu zákona o lokálních dráhách na rok 1896, zákon o revizi katastru dané pozemkové, nový exekuční řád, zákon o právu domovském, jakkoli zástupcové velkých měst mu odpírají, pak zákon o pensích úřednických, panskou sněmovnou pozmeněný.

Levice přistoupila na proposici, by pětiplatový census snížil se na čtyřplatový. Čeští poslanci však budou naléhati, aby census ten snížen byl na 3 zlaté, poněvadž sleva 1 zl. při dani živnostenské jest nepostačitelna. A tu jest kámen úrazu celé volební opravy. Dle všeho budou ale pětiplatoví voliči zachráněni a tím i osud volební opravy, o níž jsme již zevrubně referovali. Takž v nové říšské radě nalezneme již zástupce lidu.

Videňská parkmistrovská otázka byla neočekávaně rozřešena. Průběh jejího rozřešení zajisté jste čtenářům svým již přinesli a proto obmežím se na to, co vlastně audienci této předcházel.

Obrat, který se takto stal, nepřichází náhle. Byl dlouho připravován. Po nějakou dobu již konaly se transakce mezi několika antisemitskými poslanci a některými úředníky hr. Badena, kteří náležejí k jeho důvěrníkům. Děly se tajně. Několikrát byly přerušeny. Hrabě Baden byl odhodlán a netajil toho také dru. Luogrovi, že ho nyní nikterak v jeho úřadě nepotvrdí. Po četných poradách antisemitské strany v obecním zastupitelstvu došlo ke dvěma rozmluvám ministr-předseda a dra. Luogra. Luogrer si na nich právem na to stěžoval, že se mu vyčítá, jako by nebyl schopným a jako by nebyl rozšafným dosti, aby ujal se správy města Vidně a aby se mu dostalo úplné satisfakce.

Při tom projevil doměnkou, jako by korona byla pro jeho potvrzení a toliko vláda proti němu. Hr. Baden nabídl se, že mu vymůže audienci a že poskytne mu takovýto způsob příležitosti, aby se přesvědčil, že na místech rozhodujících mají intence stejné jako vláda, která jenom jimi se řídí. Bylo smlouveno, že dr. Luogrer potvrzen nebude, že se dobrovolně vzdá hodnosti své, že na místě něho bude zvolen jiný člen antisemitské strany a dr. Luogrer stane se prvním náměstkem. Celá transakce končí tedy, jak vidno, kompromisem mezi oběma hlavními činiteli, mezi hr. Badenem a mezi drem. Luogrem. Oba, jak vždy bývá při po-

dobném smru, slevili — tak že nemůže býti řeči ani o vítězství vlády, ani o vítězství dra Luogra nad hr. Badenem. Hr. Baden — tot' nepopřítelno — vychází z konfliktu, kterýž měl s drem. Luogrem a jeho stranou, na své autoritě valně pokračuje; neboť teprv před málo měl cíl ve veřejné schůzi poslancecké sněmovny mluvil o nepovolání rukou dra. Luogra, jenž panovník zapíše dle textu s hr. Badenem smlouvaného vydal nejlepší vysvědčení, avšak také antisemité na druhé straně nemohou pochlibiti se úspěchem skvělým. Ovšem dost Vidně bude i na dále dr. Luogrer. — Levice nad rozmluvami tuť. Vyčítá Badenovi tajně spojení s antisemity a hraje opozice. Ale z její mračen děst nebude.

Ve videňském obyvatelstvu rozvířil krize videňské vřta se s jástem a to také s té příčinou, že — což jest úspěchem hr. Badena — docílono "smru" mezi korunou a videňským lidem. Inu, "hodň Videňáci", — dělají napřed opozici a pak jsou rádi, když se vše zas sklízí! —

Milleniová slavnost v Uhrách budou kusé. Tři velcí kmenové národy v Uhrách, skutečná většina veškerého obyvatelstva tamnějšího, odpírají všeliké účastenství při slavnostech peštských, poněvadž všim právem by se jim fekllo, že oslavují své vlastní neštěstí, svou vlastní porobu. Jsou a zřstanou tedy tyto slavnosti pouze slavnostmi žilvu maďarského, nikoliv státu uherského. Však svět uvidí v Pešti ještě něco jiného, rovněž zajímavého a významného. Z politických slavností Srbové, Slováci a Rumuni uherští byli a budou naprosto vyloučeni, ale výstava peštská zajisté neobejde se bez nich, ovšem mimo jejich vůli a přispění. Nejedno oddělení výstavy s nápisy maďarskými bude možno toliko s užitím materiálu nemaďarského, zejména rumunského, srbského a slováckého. Budeme mti také příležitost, výstavu maďarskou v této ramunské a slovanské stránce prozkoumati a vylféiti. Živel pouze maďarský nestačí ani naplniti, tím méně vyšňořiti výstavu. Mezery v jeho životě domácím a rodinném, v jeho práci zsmědělé, v dlouhé řadě prací průmyslových, v přčetných odvětvích živnosti jsou příliš veliké, aby pořadatelé výstavy nesáhli k doplnění jich příslušnými předněty původu cizího.

Zdobiti se cizím peřím. Maďaři chtěli i jinde. I cizí, samostatné království srbské bylo k tomu účelu vyhlédnuto. Srbský prapor má zvýšiti lesk nadvlády maďarské, má skviti se mezi nejdrahocennějšími trofejemi maďarské slávy dějinné. Král srbský, jeho vláda a celý národ srbský v království opřel se takovému falšování historie co nejdřazněji a když všechny námitky proti maďarskému chauvinismu ani způsobem diplomatickým nedošly správného vyřízení, království srbské oznámilo, že proti zneužití svého zemského praporu při jubilejních slavnostech peštských se obraňuje a že se jich neúčastní. Začíná tedy oslava maďarská nejen příkrým odporem všech nemaďarských národností domácích, ale i sporem mezinárodním, způsobeným toliko panovačností a psychem jubilantů. O tom zajisté nikde ve světě nebude pochybovati, že Maďaři zcela svévolně chtějí parodovat ve svém slavnostním průvodu i praporem srbským. Dávodu dějinného k tomu nemají, jak jim dokazují dva z nynějších ministrův srbských, sami badatelé v dějinách svého státu a národa. Ale nynější směr politiky srbské podráždil a rozčílil Maďary tou měrou, že přemýšleli, jak by se Srbsku co nejtočněji pomstili, jak by je před evropskou veřejností pokofili. Vztýžiti před sebou starý zemský prapor srbský, jakoby království srbské také bylo kdy náleželo než snad posud náleželo ke státu

maďarskému, vidělo se jim nejvhodnější k tomu účelu. Jest oprava litovat, že ministr zahraniční politiky rakousko-uherské, hr. Goluchowski, je o to i diplomaticky požádán, nepoučí vládu maďarskou, aby zbytečně nepodnítila válčný spor se sousedním královstvím, které ve svém právu zajisté nezůstane bez záštity. Co pak by velikásové maďarští fakti tomu, kdyby na př. při slavném korzovačném průvodu v Moskvě letos byly noseny maďarské prapory od — Villagoše? A přece podle jejich přikladu bylo by to úplně v pořádku! Řádná a zasloužená odpověď k jejich psychu a praporem srbským zajisté jich nemine. Takové vysvětlovosti nesnese mlčky národ sobovědomý a stát samostatný.

Milleniová komedie bude tedy mti možno i vlně konce. — Z Čech účastenství k výstavě maďarské nebude. Provolání slovanských kmenů v Uhrách promluvílo jasné: Kdo Slovan, nebuď účasten oslavy maďarských Slovianobijců. —

Všeruská výstava ruská v Niž. Novgorodě za to též se přehojnému zájmu v Čechách. Kde kdo může ohlasy se na svatou Rus, studuje ruskou gramatiku a koná přípravy na cestu. Účast česká bude v Novgorodě tak velká, že zřídí se tam i česká restaurace a hotely pro Čechy. Vzájemnost českoruská ze slov přejde ke skutkům. Dej bůh, aby se utužila, upevnila a aby co dosud domněnkou nás dělilo, vše padlo a sympatie českoruské, aby staly se nedělním svazkem. —

Volčský ruch v Čechách je veliký a velkou většinou, jak jsme předem referovali, je souhlasný s konáním českých poslanců. Jen tu a tam některý radikál přestřelil, z čehož největší radost mají Němci, židí a — Staročeši. — Náš úsudek o takových výstřelcích je známý.

Praha bude mti pitnou vodu. Konečně. Už se o to jedná více než patnáct let a bez výsledku!

Pitné vody v Praze je málo. Ně, kde pro celou ulici jedna pumpa a z té ještě voda špatná. . . . Pomýšlelo se již na to filtrovat vodu Vltavskou. Ale to by bylo piti! Zkoušeno tedy na 2—3 hodiny kolem Prahy, hledány prameny, které by se daly do Prahy svádět, ale — při známé pražské komissní akci, stály zkoušky sic hodné tisíce, ale vody stále nebylo. — Konečně napadlo pánům doždat pražskou spořitelnu, která vydělala v Praze miliony, aby něčím na podnikání přispěla. A spořitelna projevila ochotu a sic: Česká spořitelna chce provésti dílo sama, ovšem za nezbytného spolupůsobení obce, jiných podmínek nečiní. Obec může býti tomu povděčna. Vešlejších úkolů, jež buď již provádí, neb provéstí musí v době nejbližší, jest tolik, že dobře bude, když v uskutečnění jednoho z projektů těch uváže se činitel jiný. Netřeba připomínati, že spořitelna neobmezí se pouze na Prahu vlastní svým projektem, nýbrž že pojme do něho i předměstí a obce, které v čase doznřném tvořiti budou s vnitřním městem jediný celek. Teď se tedy už v Praze pitné vody dočkáme. Věc má se provésti na oslavu česáckého jubilea — tedy do roka a prací se počne.

První kořten v Čechách je už po několik let svátkem. Nikdo z dělníků nedělá, za to konají se schůze dělnické s poradami o volební opravě, o poměrech dělnictva, o době pracovní. První oslavy se občanstvo bálo — k nynějšímu pohlížt klidně. Minou bez bouří.

Drobtiny. Život v starých vlastech nestojí za mnoho. Hospodářská tiseň, konkurence nezřizaná ve všech odvětvích obchodu a průmyslu, úpadek živnosti, přetřetí beruňmi a daněmi, dělnická nespojenost, stávky, finanční všeobecný nedostatek, kolikaleťá neúroda: tot' jsou upří, kteří život ten otravují. K tomu boje národnostní, třenicie domácí a nesváry — a nikde naděje k zlepšení. Vláda má jen centralisční systém na zřeteli a blaho "řádu" a země a měst protežovaných, ostatní ať hynou. . . . A my všichni, abychom ji k obratu donutili, pereme se mezi sebou. . . . Palečt Žižkův na to!

Pohodu máme plačtivou, deštivou. Svad květen obrátí. Bylo by dobře. Na zdar — ský. —